

Õpistsenaarium: Maailm pärast Teist maailmasõda

Õpistsenaarium toetab õppija enesereguleeritud õpiosksute analüüsi

Eesmärgid ja õpitulemused

1. Õpilane kirjeldab Teise maailmasõja järgset perioodi, tuues välja põhilised poliitilised, majanduslikud ja sotsiaalsed tunnused, mis mõjutasid maailmakorda.
2. Õpilane analüüsib allikmaterjalide põhjal, kuidas Teise maailmasõja lõpptulemused viisid külma sõja alguseni ja rahvusvaheliste organisatsioonide, nagu ÜRO, loomiseni.
3. Õpilane toob näiteid sõjajärgsetest otsustest, mis mõjutasid Euroopa ja maailma stabiilsust. Oma seisukohtade põhjendamisel esitab õpilane ajaloolisi fakte ja allikaid.
4. Õpilased kirjeldavad näidete varal, kuidas Ameerika Ühendriigid ja Lääne-Euroopa suurriigid, Saksa Liitvabariik, Nõukogude Liit mõjutasid maailma poliitilist ja majanduslikku dünaamikat sõjajärgsel ajal (nt roll külma sõja arengus ja maailmamajanduse taastamisel).
5. Õpilane analüüsib, kuidas Teine maailmasõja järgne periood ning Nõukogude Liidu poliitika mõjutas Eesti arengut.

Sihtgrupp: 9. klassi õpilased.

Ajakava: 5 x 45 minutit.

1. tund: Sissejuhatus ja maailmakord pärast Teist maailmasõda

Eelteadmiste aktiveerimine

Aeg: 10 minutit

- Kuva ajajoon peamistest Teise maailmasõja sündmustest. Tuletage koos klassiga meelde peamised sündmused.
- Algata arutelu, mis meenutab eluolu Teise maailmasõja lõpus. Näiteks
  - Kuidas Teine maailmasõda mõjutas inimeste sotsiaal-majanduslikku olukorda?
  - Millised olid sõja peamised tagajärjed?
  - Kuidas võisid sõja lõpupäevad mõjutada järgnevaid aastakümneid?
- Arutelu asemel võid koostada ka viktoriini (nt Kahoot).

Loo selgus teemaga seotud õpitulemustest ja õppetegevustest

Aeg: 7 minutit

- Tutvusta teemaga seotud õpitulemusi ning anna lühiülevaade teema läbimisest 4 ainetunni jooksul, sh tutvusta peamisi õppetegevusi ning õppijate valikuvõimalusi.

Toeta eneseregulatsiooni õppeprotsessis

Aeg: 8 minutit

- Õppijate motivatsiooni ja eelhäälestuse eelkaardistus.
  - Kasuta näiteks [eneseanalüüsi töölehte](#) /vt lk 1/.
  - Sarnase küsimustiku võib koostada ka Google Forms või mõnda teise küsitluskeskkonda. Küsimustiku ligipääsu linki saab jagada ka QR koodiga (otsi veebist ("free qr code generator") ning lasta õpilastel vastata küsimustele telefonist.

Õppijad võivad tunda vastamisel ebamugavust, kui teavad, et õpetaja näeb nende vastuseid. Seetõttu võid koostada ka anonüümse küsimustiku. Enesereguleeritud õpioskuste toetamiseks soovitame küsimustikku kasutada aga eelkõige kui õppija isiklikku tööriista, mis jääb õppija kätte ning toetab eneseanalüüsi õppeprotsessi lõppedes.

Sissejuhatus teemasse

Aeg: 15 minutit

- Täpsema konteksti loomiseks esitab õpetaja põhiteavet maailma olukorrast pärast Teist maailmasõda. Nt esitlus, lõik ajaloolisest dokumentaalfilmist,

Erinevate õpiteede ja võimaluste valimine - kodutöö järgmiseks korraks

Aeg: 10 minutit

- Tutvusta õppijatele erinevaid õpiteid ning suuna õppijad valima eelistatud õpitee (nii et kõik valikud oleksid kaetud). Pange kirja kõikide õppijate valikud.
  - Dokumentaalfilmi vaatamine ja filmiga kaasnevate juhendavate küsimustele vastamine.
  - Töö õpiku, töövihiku ja analüüsiküsimustega.
  - Spetsiifilisema teema (nt rahulepingud ja riigipiirid; Külma sõda) kontekstis lisamaterjalide ja artiklite lugemine ning kokkuvõtte koostamine (näiteks plakat või lühiessee).

Tunni kokkuvõte

Aeg: 5 minutit

- Vaata veel kord eelküsimustiku töölehte. Kas ja kuidas soovid endale seatud eesmärgi täiendada.

Iseseisev töö kodus

- Vastavalt õppija valitud võimalusele. Valmista kodus läbitud materjal ette sellise põhjalikkusega, et oleksid valmis seda klassi ees esitama.

Lisa igale ülesandele vihjeid ja abistavaid materjale, mida õppijad saavad vastavalt vajadusele kasutada. Näiteks paku küsimusi või vihjeid, mis aitavad suunata arutlust, analüüsi või lühiesseed.
Võimalda õppijatel vaadata näiteid (sarnastel, kuid mitte samadel teemadel) plakatitest, esseedest, analüüsi vastustest, mis aitavad neil edasiliikumiseks õiget suunda leida.

2. tund: Riikide taastumine

Häälestus

Aeg: 5 minutit

- Tuleta meelde õpiväljundid ning põhiline, millele keskendud selles tunnis
- Jaga õppijatele õppeprotsessi [eneseanalüüsi tööleht](#) /vt lk 2/. Palu igal õppijal individuaalselt hinnata enda panust, vastates küsimusele "Hinda skaalal enda panust kodutöö tegemisse ja tunniks ettevalmistust."

Eelteadmiste aktiveerimine

Aeg: 10 minutit

- Õppijad jagunevad väikestesse 3-4 liikmelistesse gruppidesse selliselt, et sama kodutöö tegijad on samas grupis. Ülesandeks on valmistada ette 5-minutiline esitlus, mis võtab kokku teemaga seotud kõige olulisemad põhipunktid.

Õpilaste esitlused, arutelu, analüüs

Aeg: 15 minutit

- Esitluse eelduseks on, et olulisemad punktid/põhimõtted on esitatud ka kirjalikult või visualiseeritud pabertahvil. Täpne esitlemise viis on õppijate valida.
- Ühe grupiliikme ülesandeks jääb dokumenteerida ja täiendada esitluse pabertahvlit esitlusele järgneva arutelu põhjal.
- Esitluse järgselt suuna arutelu ning esita küsimusi, et kõige olulisemad teemaga seotud punktid oleksid kaetud.

Uue teema avamine

Aeg: 8 minutit

- Õpetaja tutvustab riikide taastumisega seonduvalt peamisi suundumusi (sh Marshalli plaan) ning esitab peamised aspektid ning erinevused riikide põhiselt (Ameerika Ühendriigid, Lääne-Euroopa, Saksa Liitvabariik, Nõukogude Liit).

Erinevate õpiteede ja võimaluste valimine

Aeg: 4 minutit

- Õppijad valivad ühe riikidest – Ameerika Ühendriigid, Lääne-Euroopa, Saksa Liitvabariik, Nõukogude Liit (jagunemine peab toimuma riikide vahel võrdselt). Iga riigi osas on valmistatud ette suunavad küsimused.
- Võimalik on valida, kas töötad individuaalselt või koos paarilisega.
- Õppijate ülesandeks on vastata küsimustele kas individuaalselt või koos paarilisega Vajadusel õpikule internetist lisamaterjali otsides (vastamisel vajalik viitamine).

Häälestus kodutööks

Aeg: 3 minutit

- Õppeprotsessi [eneseanalüüsi töölehel](#) /vt lk 2/ pane kirja, mis sammud toetavad sul kodutöö põhjalikku sooritust ning küllaldast ettevalmistust tunniks.

Iseseisev töö kodus

- Tunnis antud töö lõpetamine kas individuaalselt või koos paarilisega. Kirjalik kokkuvõte (digitaalne või vihikus). Täpsem vorm on õppija valida, kuid ta peab olema valmis oma märkmete põhjal olulisemat infot klassikaaslastele edasi andma.

Võid lisamaterjalina esitada õppijatele lühiülevaate õppimist ja meeldejätmist toetavatest strateegiatest - märkmete tegemine, visualiseeritud märkmed, mõistekaardid, mõttekaardid.

3. tund: Riikide taastumine

Ameerika Ühendriigid, Lääne-Euroopa, Saksa Liitvabariik, Nõukogude Liit

Häälestus

Aeg: 2 minutit

- Jaga õppijatele õppeprotsessi [eneseanalüüsi leht](#) /vt lk 3/ Palu igal õppijal individuaalselt hinnata enda panust, vastates küsimusele "Hinda skaalal enda panust kodutöö tegemisse ja tunniks ettevalmistust."

Õppijate iseseisev töö gruppides – saame teema eksperdiks!

Aeg: 12 minutit

- Õppijad jagunevad kodutöö teemade (riikide) järgi gruppidesse. Omavahelises grupi arutelu toovad õppijad välja kõik olulised märkamised teema kohta lähtudes kodutööks antud küsimustest. Igaüks täiendab enda kodutööna loodud märkmeid.

Õppijate iseisev töö gruppides – jagan oma teadmist!

Aeg: 20 minutit

- Nüüd jaga õppijad uutesse gruppidesse selliselt, et igas grupis on vähemalt üks ekspert iga riigi kohta (kui grupid ei moodustu võrdselt, koosta mõni grupp selliselt, et grupis on sama riigi kohta kaks eksperti). Iga riigi eksperdil on 5 minutit oma riigi tutvustamiseks lähtudes kodutöö küsimustest.

Arutelu - mis toetab õppimist?

Aeg: 6 minutit

- Küsi õpilastelt tagasisidet, millised märkmete tegemise viisid toetasid õppimist kõige paremini (sh meeldejätmist, teistele materjali esitamist, teiste kokkuvõtete kuulamist).
- Mis meeldis/ ei meeldinud kaaslastelt õppimise juures?

Eneseanalüüs

Aeg: 5 minutit

- Jaga õppijatele õppeprotsessi [eneseanalüüsi leht](#) /vt lk 3/ Palu igal õppijal individuaalselt hinnata enda panust ainetunni jooksul, vastates **kahele** küsimusele.

Iseseisev töö kodus

- Jaga õppijatega materjale, mis kirjeldavad eluolu ja ühiskonnakorraldust Nõukogude Eestis (võimalusel leia õpikule lisaks erinevaid allikaid, millest õppija võib valida ühe materjali, mille töötab läbi).
- Iga õppija koostab 1-2 küsimust Nõukogude Eestist, mille kohta ta sooviks rohkem teada saada. Paneb need kirja ühisele digitaalsele tahvlile või dokumenti.
- Iga õppija paneb kirja 2-3 uut teadmist, olulist fakti Nõukoduge Eesti kohta. Paneb need kirja ühisele digitaalsele tahvlile või dokumenti.

4. tund: Nõukogude Eesti

Eelteadmiste aktiveerimine

Aeg: 10 minutit

- Koosta Kahoot või muu viktoriin eelmiste tundide teadmiste kinnistamiseks. Iga küsimuse järgi täpsustage vastuseid (suuna õppijaid vastust selgitama).

Teema avamine

Aeg: 20 minutit

- Õppijate esitatud küsimuste põhjal koostab õpetaja arutelu teemad tunni jaoks. Õppijad saavad valmistuda ette 2-3 liikmelistes gruppides ning on seejärel valmis oma seisukohti esitama, klassikaaslaste seisukohti täiendama (või ümber lükkama).
- Õpetaja juhitud arutelu (sh vajadusel teemat laiendav esitlus).

Teema kokkuvõte

- Kõige olulisemate põhipunktide ja teadmiste väljatoomine viimase 4 tunni jooksul läbitud teemadest. Kokkuvõtte aluseks on loodud mõttekaart, kust hargnevad kõik olulised põhiteemad ning õppijad saavad post-it paberitel (või digitahvlis) lisada olulisi mõtteid ja uusi teadmisi teema kohta. Sh õpetaja saab täiendada.

Eneseanalüüs

Aeg: 10 minutit

- Jaga õppijatele õppeprotsessi [eneseanalüüsi tööleht](#) /vt lk 4/. Palu igal õppijal analüüsida ennast õppijana antud teemaploki läbimisel (viimased 4 tundi).

Kokkuvõttev arutelu

Aeg: 5 minutit

- Palu õppijatel peegeldada seda, kuidas oli seotud nende motivatsioon teema alguses sellega, kuivõrd nad teemasse panustasid.
- Arutage selle üle, mis aitab õpimotivatsiooni tõsta ja õpiharjumusi parandada.

Iseseisev töö kodus

- Võimalus läbida enesekontrolli teste teadmiste kinnistamiseks.

5. tund: Kokkuvõttev analüüs, teadmiste kontroll

- Kontrolltöö, kus fookuses pole faktiteadmiste küsimine, vaid õppija analüüs, oma seisukohtade väljendamine ja põhjendamine.

Iseseisev töö kodus

- Eneseanalüüsi lehtede põhjal koostada kokkuvõtlik eneseanalüüs endast õppijana. Näiteks millised on minu tugevused õppijana? 1-2 sammu, mis parandavad minu seniseid õpiharjumusi või õpioskusi. Nimeta õppetegevused, mis mulle antud teema läbimisel kõige enam meeldisid/ kõige vähem meeldisid. Miks?

NB!

Lisaks teadmiste kontrolli tagasisidestamisele on oluline, et õpetaja tagasisidestab ka õppijat õppeprotsessis (tuginedes õppija eneseanalüüsile ning õpetaja märkamistele ainetundide jooksul).

Õpetaja antud õppeprotsessi peegeldus on kujundava tagasiside osa ning seetõttu on oluline, et see oleks õppijale esitatud eraldi hindelise töö tagasisidest.